

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Vlado Mareš, Vida Petrović Škero, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Nadežda Budimović i Filip Švarn, na sednici održanoj 29. 6. 2023. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „Jezivi detalji istrage zločina u školi od 57 metaka 34 pogodilo žrtve, dečaka ubicu otac naučio da puca“, objavljenim 5. maja 2023. godine, portal „Blic.rs“

1. prekršio i tačke 1, 3, 4 i 5 Odeljka IV (Odgovornost novinara) Kodeksa novinara Srbije, po kojima je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima. Tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja i obavezan je da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti i ne sme nikoga proglasiti krivim do izricanja sudske presude, zatim tačke po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće, pornografske i sve druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, kao i da je dužan da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa,

2. prekršio je tačku 1 poglavlja V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom,

3. prekršio je i tačke 1 i 4 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti), po kojima je novinar dužan da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, kao i da osigura da dete ne bude ugroženo ili izloženo riziku zbog objavljivanja njegovog imena, fotografije ili snimka sa njegovim likom, kućom, zajednicom u kojoj živi ili prepoznatljivom okolinom.

Nalaže se portalu „Blic.rs“ da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Komitet pravnika za ljudska prava YUCOM podneo je žalbu zbog teksta u kojem su navedene strogo poverljive informacije iz istrage, a kao izvor navodi se „izvor Blica upoznat sa slučajem“. Po mišljenju podnosioca žalbe, prekršene su tačke 4 i 5 poglavlja IV, a objavljivanjem fotografije jedne od žrtava i tačka 1 poglavlja VII. „Detaljnim prikazom

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs

događaja, kao i navodnim redosledom ubijanja, povređena su prava na privatnost žrtava i porodica. Osim toga, ovakav nestručan, neprofesionalan i senzacionalistički način izveštavanja štetan je za društvo kao celinu. Svi izneti detalji izazivaju sigurno duboku uznemirenost porodica žrtava, ali stvaraju i utisak glorifikacije samog zločina, naročito kod maloletnika, što je dovelo do fenomena kopiranja, pa je narednih dana u školama širom Srbije zabeležen niz incidenata“, ističe se, između ostalog, u žalbi.

Redakcija portala „Blic.rs“ nije odgovorila na žalbu.

Članovi Komisije za žalbe zaključili su da je su objavljivanjem uznemirujućeg sadržaja ugrožene ne samo porodice žrtava, već čitava javnost, a posebno deca, koja lako mogu doći u kontakt sa ovim sadržajem. Time su, po oceni Komisije, prekršene odredbe Kodeksa koje novinaru zabranjuju da koristi neprimerene, uznemirujuće i druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu i obavezuju ga da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece i žrtava zločina. Takođe, medij ni na koji način nije zaštitio prava i dostojanstvo dece i ostalih žrtava zločina, na šta je po Kodeksu obavezan.

Kodeks novinara Srbije daje vrlo precizne smernice za izveštavanje kojim bi se zaštitio identitet i privatnost počinioca i žrtava, posebno kad je reč o maloletnicima. Između ostalog, propisano je da novinar mora da ima svest o moći medija, odnosno o mogućim posledicama po žrtvu ili počinioca ukoliko se otkrije njihov identitet.

Komisija smatra da je podnosilac žalbe u pravu kada tvrdi da ovakvo izveštavanje nije u interesu javnosti, odnosno da ne postoji javni interes da se objavljuju detalji zločina i poverljive informacije iz istrage, te da se time samo nepotrebno dodatno povređuju i traumatizuju, pre svega porodice žrtava, ali i cela javnost. Ovakvo izveštavanje, takođe, može biti veoma štetno, jer ne samo da dodatno uznemiruje javnost, već može dovesti i do veličanja, pa i kopiranja zločina.

Komisija smatra da je prekršeno i pravo na pretpostavku nevinosti maloletnog počinioca, kao i odredba Kodeksa koja se odnose na obavezu postupanja sa profesionalnom pažnjom.

Komisija za žalbe sa velikim žaljenjem konstatuje da je i dva meseca nakon tragedije, izveštavanje medija i dalje veoma neodgovorno i senzacionalističko, da uznemiruje javnost i podiže tenzije, bez pokušaja da se, u skladu sa javnim interesom, ukaže da moguće uzroke tragičnog događaja, kako bi se sprečilo nešto slično u budućnosti i potražila rešenja za pomoć i porodicama žrtava i oporavak celog društva.

Beograd, 29.6.2023.

Predsedavajuća

Vida Petrović Škero